

Emma Kari vihr ym.

Kirjallinen kysymys Suomen aseviennistä diktatuureihin

Eduskunnan puhemiehelle

Pääministeri Sipilän (kesk) hallitus on hyväksynyt asekauppoja useille diktatuurien vallassa oleville Keski-Aasian maalle. Helsingin Sanomat uutisoi sunnuntaina 23.10.2016, että Suomesta on viety aseita Keski-Aasian sortovaltioihin muun muassa Turkmenistaniin ja Uzbekistaniin sekä sotaa Jemenissä käyvään Saudi-Arabiaan. Saudi-Arabia on eri lähteiden mukaan surmannut Jemenissä noin 3 000 siviiliä. Maan johtama koalitio pommittaa Jemenissä muun muassa sairaaloita. Aseiden vieminen diktatuureihin luo Suomelle ison riskin olla osana sotarikoksen tekemisessä tai vakavissa ihmisoikeusloukkauksissa.

Kansainvälisen oikeuden professorit Martin Scheinin ja Martti Koskenniemi toteavat HS:n 24.10.2016 artikkelissa, että Suomi rikkoo vuonna 2012 säädettyä lakia puolustustarvikkeiden viennistä, EU-oikeutta sekä YK:n asekauppasopimusta. Ne velvoittavat ottamaan huomioon kohdemaiden ihmisoikeustilanteen ja konflikteihin osallistumisen sekä seuraamaan aseiden käyttöä. Asekauppasopimus kieltää aseiden viennin maihin, joissa niitä voitaisiin käyttää esimerkiksi rikoksiin ihmisyyttä vastaan, sotarikoksiin tai siviileihin kohdistuviin hyökkäyksiin. Erityistä varovaisuutta on noudatettava niiden maiden kohdalla, joissa Euroopan neuvosto, EU tai YK ovat todenneet vakavia ihmisoikeusloukkauksia. Esimerkiksi Uzbekistan, johon Suomi vie kivääreitä, kuuluu kyseisiin valtioihin.

Pääministeri Sipilän mukaan asekauppaa ohjaa puolestaan "ihmisoikeusnäkökulma". Puolustusministeri Niinistö (ps) on puolestaan kertonut olevansa siinä käsityksessä, että Suomen viemiä aseita ei ole käytetty Jemenin sodassa. Kuitenkin kivääreitä Uzbekistaniin ja Turkmenistaniin myyneen Sakon toimitusjohtaja Raimo Karjalainen on myöntänyt, ettei yhtiöllä ole todellista mahdollisuutta seurata, käytetäänkö sotilaskivääreitä vastuullisesti.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo selvittää asevientilupiensa kansainvälisen oikeuden ja EU-oikeuden mukaisuuden ja sen, rikkovatko sen päätökset puolustustarvikkeiden viennistä annettua lakia ja

millä tavalla hallitus varmistaa käytännössä, että ihmisoikeusnäkökulma ohjaa sen asekauppaa, eli miten hallitus ottaa huomioon asevientilupiensa hyväksymisen yhteydessä kohdemaiden ihmisoikeustilanteen sekä konflikteihin osallistumisen ja miten se seuraa aseiden käyttöä?

Kirjallinen kysymys KK 552/2016 vp

Helsingissä 27.10.2016

Emma Kari vihr
Touko Aalto vihr
Antero Vartia vihr
Ozan Yanar vihr
Olli-Poika Parviainen vihr
Jyrki Kasvi vihr
Krista Mikkonen vihr